

Voorstel van wet tot wijziging van eenige artikelen van de Crimineele Wetboeken voor het krijgsvolk te lande en te water.

heeft om 's lands dienst voor goed te verlaten. Alleen dan zou dit niet het geval zijn als hij de reden van afwezigheid ten genoegen des rechters kon bewijzen. Vraagt men nu met welke reden de rechter genoegen moet nemen, dan geeft alleen art. 214 eenig licht door enkele redenen aan te halen en daaraan toe te voegen: » of door eenig ander beletsel in de onmogelijkheid geweest is om terug te komen". Mr. H. VAN DER HOEVEN zegt daarvan in zijne »Opmerkingen over de militaire strafwetgeving, 2de druk, blz. 288, » Om dus dit artikel applicabel te doen zijn, behoort men aan te toonen, dat er de volstreekte onmogelijkheid heeft bestaan, om ter behoorlijker tijd terug te keeren, enz."

De ondergeteekenden hebben ernstig bezwaar omtrent het wetsvoorstel eene bepaling op te nemen waarvan het gevolg zou wezen, dat een militair, die kan aantonen, dat het zijn oogmerk niet was nooit tot 's lands dienst terug te keeren zich maanden lang aan 's lands dienst kan onttrekken, zonder daarvoor anders dan disciplinair gestraft te kunnen worden. Met het oog op de handhaving der krijgstuicht zijn zij niet bereid daartoe over te gaan, en zij betwijfelen ook of de Ministers van Oorlog en Marine voor eene dergelijke wetsbepaling de verantwoordelijkheid zouden willen aanvaarden.

Uit het vorenstaande zal gebleken zijn, dat de opmerking, vervat in de laatste helft van het ad art. 159 K. t. L. gestelde in het Voorloopig Verslag (Gedr. st. 25, n°. 1) op eene onjuiste opvatting berust. Het geldt hier toch niet het bewijs te leveren van het negatieve feit, dat bij den militair het oogmerk niet bestaan heeft om zich aan 's lands dienst te onttrekken, want zelfs wanneer de militair dit kon doen wordt hij als deserteur beschouwd, ten ware hij de reden van afwezigheid ten genoegen des rechters kan bewijzen.

De ondergeteekenden achten het niet onmogelijk, dat deze opvatting is ontstaan doordien in het artikel de meer voorwaardelijke uitdrukking »voor deserteur gehouden" gebezigd wordt in plaats van de meer stellige »als deserteur beschouwd". Aangezien die uitdrukkingen in de wet door elkander gebruikt worden en daartusschen geen onderscheid gemaakt wordt (zie artt. 109, 110, 120-123, 153 en 159 van het C. W. te L.) hebben de voorstellers ook aanvankelijk de in art. 159 voorkomende uitdrukking »voor deserteur gehouden" onveranderd gelaten. Nu deze uitdrukking echter aanleiding tot misverstand schijnt te geven achten zij het niet zonder belang in het artikel de laatste bedoelde woorden te vervangen door »als deserteur beschouwd". Zie Nota van Wijziging.

Overigens zou er bij hen geen bezwaar bestaan de woorden »ten ware hij de reden van afwezigheid ten genoegen des rechters kon bewijzen" te vervangen door de woorden »ten ware de reden van afwezigheid ten genoegen des rechters mocht blijken, indien niet juist in art. 214 over die in de eerste uitdrukking bedoelde bewijzen werd gehandeld.

De meening, dat afwezigheid zonder verlof, doch ook zonder oogmerk om 's lands dienst te verlaten een *delictum sui generis* behoorde uit te maken, wordt door de ondergeteekenden niet weersproken. Evenals in het Duitsche en Oostenrijksche militaire strafwetboek geschiedt, zou men dan onderscheid moeten maken tusschen *ongeoorloofde verwijdering* en *desertie* (in Duitschland: *unerlaubte Entfernung* und *Fahnenflucht*; in Oostenrijk: *eigenmächtige Entfernung* und *Desertion*) en tegen de eerste lichtere straffen bedreigen dan tegen de laatste.

Zeker zou voor eene dergelijke regeling bij een nieuw militair strafwetboek zeer veel te zeggen zijn, maar de ondergeteekenden hebben gemeend zich te moeten bepalen tot datgene wat onmiddellijk voorziening eischt, om een einde te maken aan de zoo onnoodige gestrengheid der bestaande jurisprudentie op het stuk van desertie in tijd van vrede; dit is toch zeker, dat hij, die zonder verlof langer dan twee dagen van zijn korps afwezig blijft eerder het vermoeden wettigt van een deserteur te zijn, dan hij, die zich bijv. bij eene wandeling, mischien onbewust, verder dan één uur van het garnizoen verwijderd. Voor het eerste feit moet bepaalde moedwil aanwezig zijn, terwijl het laatste in een onbedacht oogenblik (bijv. door het plaats nemen in een spoorrein) kan zijn verricht.

Ad art. 214 K. t. L. (Voorloopig Verslag 25, n°. 1.)

De ondergeteekenden kunnen niet toegeven, dat het woord »deserteur" hier misplaatst zou zijn.

Immers wordt volgens hun stelsel een militair, die in tijd van vrede zonder verlof twee dagen of langer van zijn korps, detachement of garnizoen afwezig is, of langer dan acht dagen na het eindigen van zijn verlof afwezig blijft, op grond van hun art. 159, als deserteur beschouwd en tegen hem dus a s deserteur geprocedeerd.

Werd de voorgestelde wijziging aangebracht, waarvan de voorstellers de noodzakelijkheid echter niet inzien, dan zou de aanhef gelezen moeten worden »Bijaldien een militair verkeert in een der gevallen van art. 122 of art. 159", aangezien art. 214 ook betrekking heeft op art. 122 en er in art. 159 twee zeer verschillende gevallen worden behandeld.

Ad art. 145. K. t. W. (Voorloopig Verslag 134, n°. 4). In dit artikel staat alleen: »zonder onderscheid van rang" Wil men nu van de gelegenheid dezer wijziging gebruik maken om daaraan toe te voegen de woorden »of graad", dan bestaat daartegen bij de ondergeteekenden niet het minste bezwaar. Zie Nota van Wijziging.

Verder wordt de wensch uitgesproken ook bij dit wetsvoorstel te voorzien in het geval, dat een schepeling zich zonder verlof verwijderd van den bodem waarop hij dient, en afwezig is op het oogenblik, dat die bodem tot het doen eener reis vertrekt. Daar blijkens ingewonnen informatiën een zoodanig feit bij de bestaande jurisprudentie als desertie wordt beschouwd, achten de ondergeteekenden het niet dringend noodig de door hen voorgestelde redactie van artikel 145 van het C. W. K. t. W., met het oog op het bedoelde geval te wijzigen en geven zij er de voorkeur aan de geheele doeltreffende regeling dezer aan gelegenheid over te laten aan den toekomstigen wetgever bij de algemeene herziening van het wetboek.

Considerans. Wijziging van de considerans in den aangegeven zin wordt door de voorstellers eene verbetering geacht. Zie Nota van Wijziging.

Het bovenstaande aan de welwillende aandacht hunner medeleden onderwerpende, hebben de ondergeteekenden de eer hierbij een gewijzigd wetsvoorstel aan te bieden.

J. E. N. SCHIMMELPENNINCK VAN DER OYE.

E. B. KIELSTRA.

W. ROOSEBOOM.

[25. 3.]

NOTA VAN WIJZIGINGEN.

Considerans. In den eersten regel achter het woordje »er" wordt gevoegd: »in afwachting van eene algemeene herziening".

Artikel 1.

In den derden regel van de nieuw voorgestelde artikelen 132a van het Crimineel Wetboek voor het Krijgsvolk te lande en 133a van het Crimineel Wetboek voor het Krijgsvolk te water, wordt het woord »opzet" vervangen door »oogmerk".

In den vierden regel van het voorgestelde gewijzigd artikel 159 van het Crimineel Wetboek voor het Krijgsvolk te lande en in den vijfden regel van het voorgestelde gewijzigd artikel 145 van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water, worden de woorden: »voor deserteur gehouden", vervangen door: »als deserteur beschouwd".

In den eersten regel van het voorgesteld gewijzigd artikel 145 van het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water, worden achter het woord »rang" de woorden »of graad" gevoegd.